

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"1982 Anayasasının 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir" hükmüne; 5. maddesinde "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır" hükmüne; 68. maddesinde "...Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır ... Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir" hükmüne yer verilmek suretiyle, siyasi partilere yeterli düzeyde ve hakça dağıtılacağı vurgulanan mali yardımın dağıtımına ilişkin sınırlama yapılırken farklı sesleri temsil edecek partilerin örgütlenme özgürlüğünün zedelenmesinin önüne geçilmesinin demokratik devlet ilkesinin önemli bir parçası olduğu hususu ortaya konulmuştur.

Öte yandan dava konusu işleme gerekçe teşkil eden 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun Ek 1. maddesinin 1. fıkrasında "Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılma hakkı tanınan ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesindeki genel barajı aşmış bulunan siyasi partilere her yıl Hazine'den ödenmek üzere o yılki genel bütçe gelirleri "(B) Cetveli" toplanmış beşbinde ikisi oranında ödenek mali yıl için konur" hükmüne; 2. fıkrasında "Bu ödenek, yukarıdaki fıkra gereğince Devlet yardımı yapılacak siyasi partiler arasında, bu partilerin genel seçim sonrasında Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilen toplam geçerli oy sayıları ile orantılı olarak bölüştürülmek suretiyle her yıl ödenir. Bu ödemelerin o yılki genel bütçe kanununun yürürlüğe girmesini takiben on gün içinde tamamlanması zorunludur" hükmüne; aynı maddenin 5. fıkrasında ise "Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların %7'sinden fazlasını alan siyasi partilere de Devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az Devlet yardımı alan siyasi partinin ikinci fıkra gereğince almış olduğu yardım ve genel seçimlerde aldığı toplam geçerli oy esas alınarak kazandıkları oyla orantılı olarak yapılır. Ancak bu yardım üçyüzelli milyon liradan az olamaz. Bunun için her yıl Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur" hükmüne yer verilmiştir.

2820 sayılı Yasanın Ek 1. maddesinde siyasi partilere Devlet yardımı, son milletvekili seçiminde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 33 üncü maddesindeki genel barajı aşmak veya toplam geçerli oyların en az % 7'sinden fazla oy almış olmak şartlarına bağlandığı; dolayısıyla ancak bu şartları taşıyan partilerin seçimde aldıkları oylarla orantılı şekilde her yıl Devlet yardımı alacaklarının kurala bağlandığı, diğer partilerin Devlet yardımından mahrum bırakıldıkları; daha önce Anayasada siyasi partilere Devlet yardımı yapılacağına ilişkin herhangi bir açık hüküm yokken, 1995 yılında 4121 sayılı Yasa ile yapılan Anayasa değişikliğiyle, siyasi partilere Devlet yardımı yapılacağını açıkça hükme bağlayan Anayasasının 68. maddesinin son fıkrasında yer alan bu düzenlemeyle, siyasi partilere Devletin yardımının miktarının yeterli düzeyde olacağı ve yardımın hakça yapılacağı kurala bağlandığı; yardımın tabi olduğu esasları belirleyecek yasal düzenlemenin, yapılacak yardımın miktarına ve yardımın partiler arasında nasıl dağıtılacağına ilişkin olduğu ve Anayasasının bu açık hükmüne göre Devletin konulacak

Esas Sayısı : 2008/42

Karar Sayısı : 2008/167

objektif kriterlere göre, az veya çok bütün siyasi partilere yardım yapması gerekirken Anayasa gereğince yapılacak "yeterli düzeyde ve hakça mali yardım"ın usul ve esaslarını düzenleyecek yasal düzenleme ile siyasi partilere devlet yardımı yapılmasının şartlarının daraltılarak geçerli oyların %7'sinden fazlasını alamayan siyasi partilerin bu haktan mahrum bırakılmasının, Anayasanın 2. maddesinde yer alan "Türkiye Cumhuriyetinin demokratik bir devlet olduğu", 5. maddesinde ki Devletin demokrasiyi korumakla görevli bulunduğu, 68. maddesinde yer alan Siyasi partilerin, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olduğu ve Devletin partilere "yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapacağı" kuralı karşısında, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun Ek 1. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu düşünüldüğünden iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 2820 sayılı Yasanın Ek-1 inci maddesine 3470 sayılı Yasayla giren en az %7 oy alanlara da yardım yapılacağına ilişkin hüküm Anayasa Mahkemesinin 6.7.1989 tarih ve E: 1988/39 K: 1989/29 sayılı kararıyla Anayasaya uygun bulunmuş ise de; 3470 sayılı Yasa, o tarih itibariyle Ek-1 inci maddede yardım için öngörülen "barajı aşmış olmak" şartının Devlet yardımı yapılmasını kolaylaştıran ve daha genişleten bir düzenleme olduğu ve o tarih itibariyle siyasi partilere Devlet yardımı yapılmasını öngören açık bir düzenlemenin bulunmadığı, 1995 yılında 4121 sayılı yasa ile yapılan Anayasa değişikliğiyle, Anayasanın 68. maddesinin son fıkrasına, siyasi partilere Devletin yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapacağı hükmü getirildiğinden, Ek- 1 inci maddedeki düzenleme yukarıda açıklanan sebeplerle Anayasaya aykırı hale gelmiş durumdadır.

Açıklanan nedenlerle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun Ek 1. maddesinin Anayasanın 2., 5., 10. ve 68. maddelerine aykırı olduğu düşünüldüğünden, anılan Yasa hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar dosyanın bekletilmesine 14.12.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.""